

ДР КОНСТАНТИН СТОЈАНОВИЋ (1914—1982)

У Паризу је почетком нозембра 1982. г. умро др Константин Стојановић, познати правни писац. Стојановић је рођен 1914. г. у Касидолу (близу Пожаревца), завршио је гимназију у Пожаревцу 1933. године, тешко се издржавајући („послуживао” је, како се то онда говорило, по богатијим кућама), јер је био ратно сироче пошто му је отац погинуо у рату, а уз то и сиромашан. Правни факултет је завршио у Београду 1938. г. Потом је добио стипендију за студије у Француској, па је најпре спремао докторат права у Паризу, а потом у Екс-ан-Провансу, где је и докторирао 1942. г. с тезом о „непредвиђању” у уговорима. По потпуној окупацији Француске преко Шпаније је отишао у Енглеску и живео у Лондону, да би се 1944, с једном од првих група добровољаца пребацно у Београд и учествовао у борбама на сремском фронту. 1946. г. се вратио у Француску, где се био оженио, 1947. г. изабран за доцента за грађанско право у Београду, али је остао у Француској. Живео је тешко, радећи разне послове и бавећи се истовремено правом и филозофијом, објављујући запажене радове. Тако је успео да буде примљен у Национални научни центар у Паризу, где је добио одличне услове за рад. Објавио је десетак књига из области теорије и филозофије права, али из области филозофије у ширем смислу. Најважније му је дело „Марксизам и право”, светски позната и врло често навођена књига, вероватно најпотпунија обрада овог питања у свету. Био је марксист, али неортодоксног типа већ с критичним погледом на социјалистичку државу и право, поготову у етатистичком социјализму. Развио је сопствену теорију права, засновану на једној врсти егзистенцијализма, коју је изложио у делу „Област права”, а која је наишла на одјек међу латинско-америчким писцима.

Са Константином Стојановићем и наша наука губи једног значајног посланика, који је успео да се пробије у светску науку, што је редак случај у области правних наука. Посматран у нашим оквирима, он је свакако један од тројице-четворице наших највећих теоретичара (филозофа) права. Човек широке опште и филозофске културе, он је гледао на право као на део целине света, не уско стручно. Сва му се дела одликују значајном темељношћу, ширином погледа и оригиналношћу мисли. Треба се постарати да главна од њих буду читаоцу доступна и на нашем језику.

др Радомир Лукић